

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1875, kl. 12 midd.

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 6, med anledning af Grefve De la Gardies motion, N:o 164, afseende förändring i 6 § 7 mom. Folkskolestadgan.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 164) har Herr Grefve *De la Gardie* uppå anförda grunder föreslagit en ändring uti 6 § 7 mom. af Kongl. stadgan om folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842, sådant detta lagrum lyder i Kongl. kungörelsen den 2 December 1870, nemligen:

“Likaledes må, med församlingens bifall, lärarebefattning i folkskola kunna med klockaretjänst förenas; börande i sådant fall den, åt hvilken dessa förenade befattningar blifvit uppdragna, i första rummet egna sin tid och sina krafter åt skollärarekallet, samt, så vidt nödigt pröfvas, genom särskild, med kyrkoherdens och församlingens samtycke utsedd persons biträde uträtta förefallande, till klockarebefattningen hörande göromål. Den, som innehafver de förenade skollärare- och klockaretjänsterna, uppbäre de för båda tjänsterna anslagna löner oafkortade, så vida de ej tillsammanräknade öfverstiga värdet af femtio tunnor spanmål. Om åter båda lönerna tillsammans öfverstiga detta belopp, må det stå församlingen fritt att å skollärarelönen öfverskottet afdraga. I båda fallen vare skolläraren förbunden att sjelf sin medhjelpare i klockaretjänstens bestridande aflöna.“

Den ifrågasatta ändringen i förestående moment skulle bestå deruti, att orden från och med, “så vida de ej sammanräknade — — — — —
— — — — — afdraga“, skulle utgå.

Som i motionen blifvit antydt, är denna ändring af behovet påkallad, om icke den oegentligheten skall inträffa, att den person, som innehar förenade klockare- och skolläretjenst, skall komma i sämre belägenhet i afseende å löneinkomster, än om han vore ensamt skollärare. Det kan icke förnekas, att den, som innehar dylika förenade tjenster, är i sitt dubbla kall bunden hela året om, då deremot den, som ensamt innehar skolläretjenst, har fyra månaders ferier, som han efter godtfinnande kan använda, och dertill kommer, att nästan öfver allt i landsorten är med klockaretjensten orgelnistbefattningen förenad, hvilken tjenst äfvenledes godtgöres med klockarelönen, ehuru särskildt för erhållande af orgelnistbefattning en lång och kostsam kurs måste genomgås.

Redan här af synes det icke vara rätt och billigt ålägga klockaren att afstå från en större eller mindre del af den lön, han i egenskap af klockare bör åtnjuta till fyllnad i skollärelönen, då han i alla fall är skyldig att sjelf sin medhjelpare i klockarebefattningen aflöna, derest han skulle såsom skollärare vara förhindrad att klockaregöromålen förrätta. Det kan jemväl ifrågasättas, om genom 1842 års folkskolestadga de äldre författningar, som gälla olika delar af vårt land i fråga om kyrkobetjeningens aflöningsförmåner, kunna anses upphäfnas, helst de i vissa fall äro af privilegii natur och icke gerna kunde rubbas utan att i någon mån förnärma tjensteinnehafvarens rätt. Angående de femtio tunnor spanmål, hvarom paragrafen talar, så lära de väl ej kunna värderas till högre belopp än 750 kronor, under det skollärelönen numera genom Riksdagens beslut och bestämmelsen i Kongl. kungörelsen den 2 September 1873 redan uppgår till — eller öfverstiger nämnda belopp.

Af det ifrågavarande stadgandet skulle en församling kunna taga sig anledning — och det är Utskottet bekant att sådana fall inträffat — att, der lönen för de förenade befattningarne vid tillträdet blifvit bestämd till värdet af femtio tunnor spanmål, förvägra innehafvaren den tillökning af 100 kronor, som enligt nu gällande bestämmelser bör tillkomma hvarje skollärare, som oförvitligen tjenstgjort i fem år.

Ändtligen är det tydligt att, då det för tillgodonjutande af genom Kongl. kungörelsen den 2 September 1873 bestämda statsbidrag finnes stadgadt såsom vilkor, att skollärarens lön bör uppgå till minst 500 kronor, församlingen kommer att gå miste om detta bidrag i alla de fall der skollärelönen, vid sammanslagningen af båda lönerna, bringas under nämnda belopp.

Med afseende på nu anförda förhållanden kan Utskottet icke annat än understödja motionärens välgrundade förslag och får derföre vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det 6 § 7 mom. af Kongl. stadgan om folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842, såsom detta lagrum

lyder i Kongl. kungörelsen den 2 December 1870, må erhålla följande förändrade lydelse:

Likaledes må — — — — —
— — — — — anslagna löner oafkordade; vare dock förbunden att sjelf sin medhjelpare i klockaretjenstens bestridande aflöna.

Stockholm den 12 Mars 1875.

Å Utskottets vägnar:

Robert De la Gardie,

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1875, kl. 12 midd.

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 7, med anledning af Herr C. E. Casparssons motion N:o 166, om revision af gällande föreskrifter rörande eder.

Uti förevarande inom Andra Kammaren väckta och till Utskottets behandling remitterade motion hemställes på anförda grunder, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla: att en allmän revision af nu gällande föreskrifter i afseende å eder, åsyftande en inskränkning i deras användande, måtte ega rum; att, der edsförpligtelse fortfarande skall afgifvas, orden: "svär vid Gud och hans heliga Evangelium" måtte utbytas emot orden: "svär inför Gud", samt att de sista bekräftelseorden i de nu gällande edsformulären måtte helst alldeles utelutas, men, derest några sådana ord anses behöfva kvarstå, de måtte förändras på sätt 1868 års kyrkomöte föreslagit; att den nu brukliga tro- och huldhetseden utbytes mot en på heder och samvete afgifven försäkran; samt att slutligen, alla embets- och